

Štampa vsak tisk in
prejma v poštno vrod ali
v Mariboru s pošilja-
njem na doma za celo le-
ta 22 D, pol leta 16 D,
šetri leta 8 D. Izven Ju-
goslavije 56 D. Naroč-
nina se pošlje na uprav-
ništvo »Slov. Gospodar-
in v Mariboru, Koroska
cesta 5. List se do-
gleda do odpovedi.
Mesečna se plačuje v
naprej. — Telefon inter-
urban 84. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5.
Rekopisi se ne vračajo.
Upravništvo sprejema
naročnino, inserate in
reklamacije

Čene inseratom po do-
govoru. Za večkratno
oglasje primeren popust.
Nezaprite reklamacije na
poštno preste.

Cekovni račun poštnega
urada Ljubljana 19.000.
Telefon interurb. št. 113.

50. številka.

MARIBOR, dne 26. novembra 1925.

59. letnik.

Povodeni v Sloveniji in državna pomoč.

(Govor poslanca dr. Jos. Hohnjeca v narodni skupščini 17. novembra 1925.)

Sredi preteklega tedna so vsled več dni trajajočega deževja po nekaterih krajih naše države nastopile velike povodnje. Uprav katastrofalni obseg so te povodnji zavzele v Sloveniji, zlasti na Štajerskem in v Prekmurju. Pa tudi v mnogih delih Kranjske so poplave napravile jako veliko škodo. Vsled silnega naraščanja Mure, Drave, Save in raznih njihovih pritokov so bili preplavljeni ne samo mnogi kraji, vasi, trgi, mesta, da celo cele pokrajine. Potoki, ki so navadno tako neznatni, da se jih komaj opaža, so narasli v deročje reke. S širibov in bregov so pridrveli hudourniki ter so preplavili kraje v dolini.

Nedostatki v gradbi železniških prog.

Da se je voda po nekaterih krajih tako brzo in šibko razlila je iskati razlogov tudi v neprimerni gradbi železniških prog, zlasti v premajhnih mostovih na železniških progah in v preozkih in preredkih propustih v železniških nasipih. Že večkrat so se ti nedostatki grajali ter se je železniško upravo opozarjal na nesreče, ki se ob večji vodi lahko zgodijo v teh krajih. Železniška uprava je sicer te pritožbe mirno poslušala, ni pa ničesar storila, da bi grajane nedostatke popravila. Mogoče je priti velika povodni, kakor je sedanja, da železniško upravo poduči o tem, česar prej ni hotela verjeti. Zahtevamo, da železniška uprava te nedostatke, ki se morajo smatrati za sopovzročitelje sedanje nesreče, takoj odpravi.

Neregulirane reke v Sloveniji.

Da so poplave zavzele take dimenzije, je vzrok v nereguliranih rekah v Sloveniji, in te so Sava, Drava, Mura in vsi njihovi pritoki. Načrti za regulacijo teh rek so že davno izdelani, pa žalibog še do sedaj niso izvršeni. Slovenci smo od prejšnje države nepretrgoma zahtevali, da se reke in potoki, ki povzročajo največ škod, regulirajo. Toda te naše zahteve so ostale neizpolnjene. Z obžalovanjem in ostro obsodbo moramo konstatirati, da se tudi v sedanji državi naše zahteve po regulaciji rek konstantno odklanjajo. Zato pa je tudi škoda, ki iz tega nastaja, velika, od leta do leta večja. Regulacija rek v Sloveniji je iz gospodarski, prometnih in kulturnih ozirov ena izmed najvažnejših in najpotrebnejših nalog državne uprave.

LISTEK.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angloški pisal E. E. Burroughs. — Prevedel Paulus.

O, Arnot je tudi vedel, da je dvakrat dve štiri! Djal je vse te pojave vkup in si napravil lastno sodbo o obeh mladih človekih. In sodba je bila ta, da se je nekaj med njima spletlo —

Vsaj toliko je vedel čisto natančno, da Trzanovo srce ni več svobodno.

Ko se je torej Trzan branil »šole« in silil v Ameriko, mu je gladko dejal:

»Priatelj Trzan! Vem da te je gospodična Ine povabila v Ameriko na svoj dom. Razumem tvojo nepotrpežljivost.

Ampak — kaj pa naj počne ta visoko izobražena mlada dama s človekom, ki ne zna ne brati ne pisati ne računati, ki ne razume niti najnavadnejših reči, o katerih se že mali otroci v šoli učijo —?!

Besede so zalegle. Trzan se je z vso vneto lotil učenja.

Arnot mu je poskrbel dobre učitelje, na dom so ga hodili učiti in naglo je napredoval. Pridno je tudi sam bral knjige, na večer pa sta šla z Arnotom v mesto, v igradbo, v gledališče, v koncerte.

Vsak drug bi bil omagal pri tolikem delu, pa Trzan je bil svež, zdravih, nepokvarjenih živcev in povrh nardjen in vedeljen. Misel na Ino končno tudi ni bila najslabše govilna sila.

Škoda je velikanska.

Ker so dimenzije poplav v Sloveniji nenavadno velike, tako je tudi povzročena škoda naravnost velikanska. Sedanje poplave spadajo med največje, ki jih je Slovenija doživela v zadnjih desetletjih. Poljski pridelki, ki še niso spravljani, so uničeni. Zimske setve preplavljene in zasute, veliki kompleksi vinogradov devastirani. Škoda, povzročena na cestah, mostovih, brveh jezovih in na železniških tirih, je ogromna. Veliko so trpele hiše, ki so jih zalili valovi. Veliko jih je zelo poškodovanih, nekatere celo popolnoma uničene. S hišami je tudi poškodovano to, kar je v hišah, obleka, pohištvo, shranjena živila. Veliko živine je utonilo, veliko blaga se pokvarilo. Na milijone narodnega in ljudskega premoženja je ugonobljenega. Ljudje so poleg svoje imovine izgubili zdravje, nekateri celo življenje.

Prizadeti okraji.

Kakor poroča politična uprava Slovenije, so od povodnji prizadeti mnogi okraji Kranjske in vsi okraji Štajerske, zlasti Ptuj, Ljutomer, Gornja Radgona, Kojčice, Celje, Maribor, Ormož, Smarje, Prevalje, Brežice. Ljutomerski in gornjeradgonski okraj sta bila v velikem delu pod vodo, ščavnjska dolina podobna je jezeru, istotako kraji ob Dravinji in v raznih delih ptujskega okraja. Nad vse hudo prizadeta je Murska Sobota in mnogi kraji v Prekmurju. Prekmurska pokrajina je bila podobna obširnemu jezeru, iz katerega so štrlele kvizku hiše, odnosno samo strehe hiš. Vsled poškodb, ki jih je povzročila voda, je ostalo brez stanovanja preko 100 rodbin. V Sloveniji povzročena škoda se že sedaj ceni na več sto milijonov dinarjev. Zato smo predložili nujni zakonski predlog o prvi nujni državni pomoči v iznosu 25 milijonov dinarjev. Škoda je ogromna, potreba velikanska, brez velike državne pomoči ostanejo nasledki te nesreče nepopravljeni.

Država mora pomagati.

Prosimo, da narodna skupščina sprejme ta predlog, ter da polegčasne pomoči s potrebnimi svotami v dvanaestih, ki jih je treba pričakovati, in v bodočem državnem proračunu skrbi za popravo velikanske škode, ki jo je povzročila katastrofalna povodni.

?Ali sem že obnovil naročnino?

Trzan je torej imel vse, česar si je svojčas tako vroče želel. Užival je svet in njegovo kulturo v polnih požirkih.

Vkljub temu pa ni bil prav srečen.

Predvsem je bil utrujen, duševno in telesno. Presilil se je s »kulturo«, prenasičen je je bil, h koncu mu že za nič več ni bilo. Včasih se mu je celo vsiljevala misel, ali je pač treba njemu, brezpomembnemu človeku, ki nikdar ne bo v človeški družbi na taki stopnji, da bi mu vse to znanje koristilo —

Pa tudi nezadovoljen je bil.

Razočaranje se je oglašalo, spoznanje je prihajalo. Svet ni bil ves tak, kakor si ga je predstavljal tistikrat ko je o njem sanjaril pri knjigah v svoji samotni koči. Beli ljudje niso bili tako dobri in pošteni, kakor si jih je mislil — Srečal je že take, ki so bili slabši ko Kršak ali Sabora ali Šita — Da, če bi bili vsi kakor sta bila Arnot ali pa oče Konstantin —!

Take misli so mu vzbujale v duši nemir, ki ga nikdar ni poznal v džungli.

Vleklo ga je nazaj v preprosto, svobodno življenje, v njegov pragozd —

In če bi že ne šel nazaj k svojim živalim, — vsaj k očetu Konstantinu bi se vrnil. Edino pri njem je bil srečen, odkar živi med belimi ljudmi. In saj tudi oče Konstantin živi v džungli —

Toda Ine —!

Trzan se je zamislil.

»Črez teden dni pojdem v Ameriko —!« je dejal sam pri sebi. »In potem —?«

Spet je umolknil, djal glavo v dlan in premišljeval.

»Bomo videli —!« si je končno sam odgovoril.

Vstal je in hotel oditi.

Pa znan glas ga je ustavil.

»Pozdravljen, prijatelj!«

Matija Munda:

Ob proslavi Slomšek-Krekovih obletnic.

Ravno ta teden praznuje naš narod drug za drugim (dne 26. in dne 27. novembra) obletnici dveh naših največjih mož, kar jih je rodila slovenska mati, namreč 125-letnico Slomškovega in 60letnico Krekovega rojstva. Ste to moža, Slomšek in Krek, ki jima slovenski narod ne bo postavljaj spomenikov z namenom, da se ne pozabi njuna ime in njune zasluge, ki sta si jih za časa življenja pridobila za narod, temveč samo iz hvaležnosti za vse ono, kar sta sama dala svojemu narodu. Njun najlepši spomenik je to, da so njuna imena napisana s zlatimi črkami v knjigi narodovega življenja. Saj o obeh veljajo besede, ki so vde sane v spominsko ploščo na Krekovi rojstni hiši:

Spomin na Te nikdar ne bo se izgubil,
Se pozni rod k hvaležnosti bo vabil.
Pri nas držimo, kar je kdo objubil;
Naš dom nikoli Te ne bo pozabil.

Ako malo natančneje pogledamo delovanje prvega in drugega, v dnu, da ju druzi neka skupna točka, namreč ljubezen pri delu za naš slovenski narod. Zato je prav umestno, da njune rojstne obletnice praznuje ves naš narod, naša kmetska in delavska društva. Kakor sem zgoraj omenil, ne bo slovenski narod tema možema postavljaj spomenikov, da na njih ovekoveči njuna imena in njune zasluge, tako, drago slovensko ljudstvo, tudi mi ne praznujemo letos njunih rojstnih obletnic z namenom, da se teh praznovah samo pogledamo mogoče potek njunega življenja, ali njune zasluge, oziroma, da se jih samo spominjamo, temveč praznujemo te obletnice pred vsem s namenom, poživeti v vseh članih tega ali onega društva, da v vsem narodu Slomškovega in Krekovega duha, ki nam ga danes tako zelo primanjkuje. — To bodi cilj vseh naših proslav! Naša mladina s programom obnove kateoliškega slovenstva najde lahko v narodni preteklosti, pred vsemv Slomšku in Kreku, krasne vzore za svetost, ljubezen, požrtvovalnost in plemenitost. »Treba je vse to le zajeti in v lepši obliki obnoviti v našem času« (dr. Jeraj: Ob skrivnih virih.).

Slomšek.

Vse Slomškovo delo, pa najsi bo na tem ali onem pe-
tju, nosi skoraj izključno vzgojni značaj. Zamislimo se sa-
mo malo v njegove čase! Le večja mesta so imela svoje
ljudske šole, podeželsko prebivalstvo ni poznalo niti naj-
priprostejše ljudske izobrazbe. Val germanizacije je skušal
zatreti v našem neukem narodu vsako narodno zavest, vsa

Arnot je stopil na verando.

»Le kar sedi spet!« mu je klical. »Govoriti morava!
— Natakari, whiskyja in sode!«

Trzanu se je obraz razjasnil. Vesel je pozdravil pri-
jatelja.

»Novice imam za tebe,« je živahno nadaljeval
Arnot. »Prijetne, neprijetne, nujne in važne.«

»Res? Torej pa le kar odprj torbo in začni!«

»Tako! To ti moram še prej povedati, da sem že
pred tedni potihoma pisal v Baltimore v tvojih zadevah.
In te dni sva se sešla z znanecem, ki je pripotoval na-
ravnost iz domovine Inine.«

Zvedel sem marsikaj zanimivega. Poslušaj!

Prva novost! — Gospodična ne živi več v Baltimori,
preselila se je na materino farmo v Wisconsinu. Moj
poročevalec ni vedel natančno kraja, kje živijo sedaj
Porterji, pa to se bo zvedelo v Baltimori.

Slaba jim bojda prede vsem skupaj. Ze prej nise
živeli v sijajnih razmerah, s svojim potovanjem v Afri-
ko pa se je stari čudak profesor Porter do vratu zakopal
v dolgove.

Vse bi bilo dobro, da so prinesli domov zaklad, ki
ga je šel iskat Porter in ga res tudi našel. Pa oropali so
ga, kakor si sam videl. Sedaj pa ni denarja, dolgove de-
lajo in upnik, neki bankir Canler iz New Yorka, velik
bogataš, jih hudo pritiska. — Kaj praviš na to?«

»Zaklad potrebujejo, ki sva ga dvignila!«

»Seveda! Pa še kmalu! Toda o tem h koncu!«

Druga novost —! Cecil Clayton — se še spominjaš
tistega bledoličnega, bolehavega fantiča, ki se je veno-
mer muzal krog Ine? — Da? Dobro! — torej ta fant se
zdaj da klicati za lorda Greystoke, prevzel je posestvo
in naslov tvojega očeta, češ John Clayton je še davno
umrl in potomcev ni nobenih.

Onopal te je tvoje dedščine —! Kaj pa na to praviš!«

ko ljubezen do materinega slovenskega jezika. Na tleh ležali so slovenstva stebri stari. Slomšek je takoj spoznal, da je le eno potrebno, namreč dati ljudstvu najprej prepešne splošne izobrazbe, obenem z izobrazbo pa vzgojiti v srcih naroda narodno zavest, ljubezen do materinega slovenskega jezika in do katoliške cerkve, sploh vzgojiti prosvetno, narodno in versko zaveden slovenski rod. Ta svoj namen je dosegel pred vsem v svoji nedeljski šoli, to je namen njegovih pesmi, da bi poučeval in da bi z lepimi, prostimi, veselja polnimi pesmimi izpodrinil v narodu druge neprimerne pesmi, ta vzgojni cilj je zasledoval pri vseh svojih knjigah in spisih, naj bo potem življenjepisa, šolska knjiga ali molitvenik. Lotil se je vsakega dela, samo da je imel narod od njega korist. Da svoje širokopotezno prosvetno delo med narodom tem bolj uveljavi, je hotel celo ustanoviti »društvo za izdajanje dobrih slovenskih buklic.« To je prva zamisel naše poznejše Mohorjeve družbe. Ko mu vlada take družbe ni dovolila ustanoviti, je pa kot nadomestilo začel leta 1846 izdajati v Mariboru »Drobtinice«, ki so ali v obliki pridige, življenjepisa, pesmi, pripovedke, ali gospodarskega nauka, zanašale med ljudstvo izobrazbo in pospeševale versko in narodno zavest. V svojih spisih, v svojih ognjevitih govorih, iz katerih je odsevala politična ljubezen do slovenske domovine in do slovenskega jezika, je navduševal verno ljudstvo k narodnemu probujenju. Leta 1858 je v Blatnem gradu, na skrajni severni meji Koroške, ki se je že takrat potapljala v nemških valovih, navdušeno zaklical zbranemu kmeškemu ljudstvu: »Ne bodi Vas torej sram, da ste Slovenci: to naj bo naša čast. Ljubite svoj rod, spoštujte svoj jezik!«

Njegovo geslo je bilo: »Materina vera bodi Vam luč, materin jezik bodi Vam ključ do zveličanske narodne omike!« Slomšek je izšel iz naroda, da dela za narod. Bil je pravi ljudski vzgojitelj, ki je poznal vse tajne skrivnosti, vse utripe slovenskega srca. Še na nekaj ne smemo pozabiti! Prepričan sem namreč, da bi mi Slovenci letos dne 10. oktobra, ob petletnici koroškega plebiscita, ne žalovali samo nad Gosposvetskim poljem, temveč prav gotovo tudi nad izgubo celega levega dravskega brega, celih Slovenskih gor in seveda tudi Maribora, ako bi naš škof Slomšek ne prestavil škofovskega sedeža leta 1859 iz St. Anžraha v Labodski dolini na Koroškem v naš Maribor in tako rešil nas vzhodnoštajerske Slovence priimka neodrešenih bratov.

Dr. Janez Ev. Krek.

Naš drugi velemož, katerega 60letnico rojstva obhajamo te dni, je pa naš dr. Janez Ev. Krek. Živel je dobrih 40 let po Slomšku, popolnoma v drugih razmerah in zato se tudi njegovo delo v enem oziru razlikuje od dela škofa Slomška. Krekovo delo je mnogo bolj vsestransko. Krek je ustanovitelj naših prosvetnih organizacij, organizator našega delavstva, ustanovitelj našega združništva, sociolog in politik. V času njegovega življenja se je začel iz Nemčije na vse strani širiti brezverski in pogubni Marksov socializem in takrat je Krek uridel, da je edina pomoč, da se mase našega naroda ne oprimejo teh Marksovih idej v tem, da se naše ljudstvo organizira v močnih organizacijah, da se to ljudstvo prepoji z idejami drugega, krščanskega socializma, da se naš narod gospodarsko osamosvoji, da postane narodno zaveden. Radi tega je ustanovljal izobraževalna društva, delavska društva, strokovne organizacije, ustanovil naše matice: Slovensko krščansko-socialno zvezo, Zadržno zvezo, Strokovno zvezo in Gospodarsko zvezo. Ko boste letos, bratje Orli, obravnavali na vaših sestankih Ušeničnikova »socialna vprašanja«, zave-

»Nič!« je dejal Trzan hladno in malomarno. »Kako naj dokazem, da je bil John Clayton moj oče —? Saj še sam tega ne verjamem!«

»Kaj pa! Seveda! — Sicer pa bom že jaz poskrbel za dokaz!«

Pa vidim na te moje novice nič ne premaknejo —. Poskusimo torej z močnejšimi topovili!

Gospodična Ine ima snubce in sicer za enkrat samo dva. Eden je tisti bankir Canler, ki postaja, da mimogrede omenim, zelo nasilen, ker je upnik. Drugi snubec pa je tvoj prijazen znanec in sorodnik, gospod Cecil Clayton laži-lord Greystoke —.

Ine pa baje ne mara ne za enega ne za drugega, — ker ljubi tretjega, tako baje pravijo vsi. In tako mislim tudi jaz, tvoj prijatelj, ki ti želim vse dobro!«

Arnot je napeto umolknil in čakal, kedaj bo Trzan skočil po koncu ali vsaj vznemirjenje pokazal.

Pa Trzan je mirno obsedel in gledal za dimom, ki se je dvigal iz njegove tleče cigarete.

»Neverjeten človek!« se je jezil Arnot. — »Trzan, ti divji človek, pri nas v kulturnem svetu se mladi ljudje pri takih vesteh razburijo, veš, planejo po koncu, ali pa vsaj kažejo nenavadno zanimanje, posebno če se njih tiče —!«

Ali si nič ne misliš, kdo bi utegnil biti tisti srečni tretji tekmeček?«

»Gospod Filander —?«

»Še šale zhijaš, ko gre za tvojo kožo!«

»Drugi belokožih ljudi pa ne poznam iz bližine Inine!«

»Pa jaz poznam nekoga, ki je bil nekoč in nekje prav blizu gospodični Ini, ki je velike reči zanjo storil in ji pač zato tudi smel pogledati precej globlje v oči —.

Toda čemu bi lepomišlila? Pri našem Trzan, tvoj-

date se, da je bil Krek prvi, ki je prinesel iz Dunaja idejo krščanskega socializma in jo začel razširjati v organizacijah slovenske mladine. Kakor mati pripoveduje svojemu otroku, da ima vsak človek na brezmejnem nebeškem oboku svojo zvezdo, ki ga spremlja skozi življenje, tako je naš dr. Krek znal poiskati tako zvezdo sreče na nebeškem oboku tudi našemu narodu. Dr. Krek je znal svojemu narodu dopovedati: Tudi Ti, slovenski narod, imaš zvezdo svoje sreče na nebu. In množice naroda so elektrizirano zatrepetale ob teh besedah in odkar je prišel in bival dr. Krek med našim narodom, je prišlo novo življenje, nova doba med njega. Narod je stegal svoje roke, da vjame zvezdo sreče. Obup, malodušnost, brezbržnost, ti verni spremljevalci umirajočih narodov so izginili in prišle so med njega tri sestre: veselje, navdušenost in pogum. V najhujših časih ni pustil dr. Krek tem trem sestram, da se poslovijo od nas in zato je za časa Krekovega vse naše javno življenje napredovalo, se razvijalo. Narod ni odmaknil svojega pogleda z neba, na katerem je videl zvezdo vodnico.« S temi besedami je njegov prijatelj dr. Korošec najlepše orisal njegovo delo za naš narod, ob priliki vzdave spominske plošče na Krekovo rojstno hišo. Bil je mož, ki kakor knjige mi, ljudi je brati znal. Njegov program, katerega je v življenju tudi praktično izvajal, je bil:

sreča je moja sreča! Čas je da se oglasiš! Prekinil boš svoje učenje in v Ameriko pojdeš! Koj te dni!«

»Tudi jaz sem že tako sklenil!«

»Da, res —? Hm —! Torej se pa vendarle nekoliko zanimaš za — Ameriko!«

Dobro! Jutri pogledava, kedaj odide prvi parnik. Čas do odhoda pa porabiva za priprave. Rad, zelo rad bi šel s teboj. Morebiti bi bilo celo dobro, da bi šel —. Pa mi ni mogoče. Saj veš, oziroma nič ne veš, kako je, če se človek ženi —. In še službo moram opravljati. Pa čuval bom nad teboj in delal in skrbel po moči, da pojde vse gladko!

Glede zaklada! Pri zlatarju sem bil, ki sva mu ga izročila. Preštel je zlate in ocenil ves zaklad na 241.000 dolarjev. Dobil tudi kupca in mož mi je dragevolje koj izstavil nakazilo na banko v Baltimori.

Pogodila sva se tako, da ostane zaklad skupaj, dokler njegov lastnik ne odloči, kaj bo z njim. Pa mislim da mu bodo v danih razmerah dolarji ljubši! No, vsekakor dobiš nakazilo seboj in mislim da te ne bodo neprijazno sprejeli, če prideš s takim darilom —!«

»Kje pa bom denar dobil za vožnjo?«

»To je moja brigal! Če nočeš drugače, pa ti ga posodim. Lordu Greystoke s ponosom in rad »dam na upanje!«

»Saj sem ti že povedal, da s tvojim domnevanjem ne bo nič!«

»Tudi to je moja brigal! Za dokaze bom že poskrbel in prav zato pojdeš kar jutri z menoj. Upam dati bom že jutri lahko častital in da bom že jutri lahko predstavil strmečemu svetu lorda Greystoke.«

»Kam pojdeva?«

»Dovoli, da sem tudi jaz redkobeseden! Jutri pojdeva k policiji. Nocoj pa v gledališče —.«

Trzan je slabo spal tisto noč.

Gospa!

Tudi jaz Vam priporočam to milo z znamko „GAZELA“. Moje perilo se kar blešči, golova sem pa tudi že zdavnaj. Tudi Vi boste dosegli to z uporabo „GAZELA“-mila.

GAZELA MILO

»Sejmo, sejmo semena Kristusove ljubavi z golgotnega slemena, da se svet ozdravi!«

Podati natančno sliko dr. Krekovega dela je seveda v teh par vrsticah nemogoče. — Toda ne samo na prosvetnem in organizatornem polju, temveč tudi politično je bil dr. Krek naš voditelj, ki je skupno z dr. Korošcem pripravil na Dunaju pot našemu osvobojenju, zedinjeni Jugoslaviji. Le žal, da se mu je zgodilo tako, kakor nekdanj Mojzesu, ki je pripeljal svoje izraelsko ljudstvo tik pred obljubljeni deželo, ne da bi smel v njo stopiti tudi sam. — Tudi dr. Krek je samo v duhu gledal našo obljubljeni deželo, čas našega zedinjenja, sam pa je ni dočkal. Sel je po plačilo k Očetu, potem ko nam je dal na pot še svoj zadnji nasvet, svojo oporoko, rekoč: »Vi vsi, ki ste seme izkrvavelega naroda, mislite le eno, kako boste združeni vse svoje moči, vse svoje zmožnosti, vse svojo ljubezen in vse svoje sile posvetili naši skupni jugoslovanski državi, za njen procvit, kulturo in blagostanje.«

Tako sta torej oba naša slavljenca, vsak v duhu svoje dobe, posvetila vse svoje sile narodu. Že v začetku sem omenil, da praznujemo njune obletnice v znamenju poživetja njunega duha. Ta duh pa je: splošna izobrazba, ki naj obstoja v oblikovanju in poplemenitju naših duš, glo-

Ne da bi mu bil »lord Greystoke« delal skrbi. Premalo je še poznal svet, da bi bil znal ceniti imenitne naslove in bogate dedščine. Vrhu tega je bil prepričan, da ni sin lorda Greystoke. Odkod pa bi naj bil prišel tisti tretji, otroški kostenjak v Claytonovo koč —?

Ne! Dete, ki je o njem govoril dnevnik, je umrlo od glada, par dni morebiti potem ko sta njegova roditelja umrla iz neznanih vzrokov, najbrž vsled bolezni. Na napad ni bilo misliti. Saj so bila vrata trdno zaprta, ko je prvič prišel h koči —.

Pač pa ga je vznemirjalo, kar je čul o Ini.

Trzana je prvokrat v življenju ranila ostra puščica ljubosumnosti —.

Da ljubi Ino, to spoznanje se mu je polagoma in neopaženo razvilo v polno jasnost, čimbolj je postajal kulturni človek in umeval čustva, ki se oglašajo v človeškem srcu.

Ali pa tudi Ine ljubi njega —?

Dva snubca se ji ponujata, je pravil Arnot, in da nobenega ne mara, ker menda ljubi tretjega —.

Trzana —?

Zamislil se je.

V duhu je gledal mično travnato planoto, deli v daljnem pragozdu Afrike. Tam sta sedela drug drugemu nasproti, počivala na begu iz Mbongove vasi ter se krepčala s sadeži, ki jih je nabral po gozdu. Ni razumel njenih besed, pa iz njenih oči je sijala prijaznost — tako se je prav živo spominjal še danes —, smehljala se mu je, mu vzela zlati navesek z vratu in si ga nadela sebi. Pokazal ji je tudi sliko in tudi to mu je vzela, jo gledala, pogledovala nanj in mu nekaj pravila. Pustil ji je navesek in vzela ga je seboj.

In ko sta prišla blizu koč, ga je prišla za roko in skoraj vlekla seboj, naj bi šel z njo k njenim ljudem —.